

خەنزۇچە - ئۇيغۇرچە قوش تىللىق ئوقۇتۇشتا
قوللىنىلىدىغان تەبىئىي پەن لۇغەتلىرى

汉维双语教学自然科学名词辞书

خەنزۇچە - ئۇيغۇرچە

ئۇچۇر تېخنىكىسى لۇغەتى

汉维信息技术词典

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى

خەنزۇچە - ئۇيغۇرچە قوش تىللىق ئوقۇتۇشتا قوللىنىلىدىغان تەبىئىي پەن لۇغەتلىرى

汉维双语教学自然科学名词辞书

خەنزۇچە - ئۇيغۇرچە

ئۇچۇر تېخنىكىسى لۇغىتى

汉维信息技术词典

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى

图书在版编目(CIP)数据

汉维信息技术词典/米尔夏提·力提甫主编. —乌鲁木齐:
新疆人民出版社, 2007. 12
(汉维双语教学自然科学名词辞书)

ISBN 978-7-228-11464-1

I. 汉… II. 米… III. 信息技术-词典-汉语、维吾尔
语(中国少数民族语言) IV. G202-61

中国版本图书馆CIP数据核字(2007)第199746号

-
- 主 编 米尔夏提·力提甫
编 者 吐尔根·依布拉、维尼拉·木沙江、迪丽拜尔·伊明、
木尼热·赛都拉、艾买提·尼亚孜、居来提·米吉提
责任编辑 热依拉·热目赞
责任校对 阿依古丽·阿西木
特约校对 贺琛琛
封面设计 刘堪海
出版发行 新疆人民出版社
地 址 乌鲁木齐市解放南路348号
电 话 0991-2827472
邮 编 830001
经 销 新疆维吾尔自治区新华书店
印 刷 新疆新华印刷厂
开 本 880×1230 毫米 1/32
印 张 19.625
版 次 2007年12月第1版
印 次 2008年6月第1次印刷
印 数 1—5000册
定 价 59.00元
-

خەنزۇچە — ئۇيغۇرچە ئۈچۈر تېخنىكىسى لۇغىتى

باش تۈزگۈچى: مىرشات لىتىپ

تۈزگۈچىلەر: تۈرگۈن ئىبراھىم، ۋىنىرە مۇسا، دىلىبەر ئىمىن

مۇنىرە سەيدۇللا، ئەمەت نىياز، جۈرگەت مىجىت

مەسئۇل مۇھەررىرى: راھىلە رامزان

مەسئۇل كوررېكتورى: ئايگۈل ھاشىم

تەكلىپلىك كوررېكتورى: خې چىنچېن

مۇقاۋىسىنى لايىھىلىگۈچى: لىۋ كەنخەي

نەشر قىلىپ تارقاقچۇچى: شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى

ئادرېسى: ئۈرۈمچى شەھىرى جەنۇبىي ئازادلىق يولى 348 - نومۇر

تېلېفون: 2827472 — 0991

پوچتا نومۇرى: 830001

ساتقۇچى: شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق شىنخۇا كىتابخانىسى

باسقۇچى: شىنجاڭ شىنخۇا باسما زاۋۇتى

فورماتى: 1230×880 مىللىمېتىر، 1/32

باسما تاۋىقى: 19.625

نەشرى: 2007 - يىلى 12 - ئاي 1 - نەشرى

باسمىسى: 2008 - يىلى 6 - ئاي 1 - بېسىلىشى

تراژى: 5000 — 1

كىتاب نومۇرى: ISBN 978-7-228-11464-1

باھاسى: 59.00 يۈەن

نەشرىياتتىن

ئاپتونوم رايونىمىز كۆپ مىللەتلىك رايون. ئاپتونوم رايونىمىزدا ئاز سانلىق مىللەتلەر خەنزۇچە ئۆگىنىش، خەنزۇلار ئۆيى-غۇرچە ئۆگىنىش، ھەرقايسى مىللەتلەر ئورتاق گۈللىنىش نىشانىنى ئىلگىرى سۈرۈش ئۈچۈن، «قوش تىللىق ئوقۇتۇشتا قوللىنىدۇ» لىدىغان خەنزۇچە - ئۇيغۇرچە تەبىئىي پەن لۇغەتلىرى» ناملىق بۇ بىر يۈرۈش لۇغەتنى نەشر قىلدۇق. بۇنىڭغا «خەنزۇچە - ئۇيغۇرچە ماتېماتىكا لۇغەتى»، «خەنزۇچە - ئۇيغۇرچە فىزىكا لۇغەتى»، «خەنزۇچە - ئۇيغۇرچە خىمىيە لۇغەتى»، «خەنزۇچە - ئۇيغۇرچە ئۇچۇر تېخنىكىسى لۇغەتى»، «خەنزۇچە - ئۇيغۇرچە بىئولوگىيە لۇغەتى»، «خەنزۇچە - ئۇيغۇرچە جۇغراپىيە لۇغەتى» دىن ئىبارەت ئالتە لۇغەت كىرگۈزۈلدى. تەبىئىي پەن ئاتالغۇلىرىنى قېلىپلاشتۇرۇش، قورال كىتاب قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىش ئاپتونوم رايونىمىزدا مەكتەپلەردە ۋە ئوتتۇرا - باشلانغۇچ مەكتەپلەردە يولغا قويۇلغان قوش تىللىق ئوقۇتۇشنى ئىلگىرى سۈرۈش، دۆلەت تىلىنى ئومۇملاشتۇرۇشتا چوقۇم ھازىرلاشقا تېگىشلىك مۇھىم شەرتلەرنىڭ بىرى.

بۇ بىر يۈرۈش لۇغەت ئوقۇتقۇچى ۋە ئوقۇغۇچىلارنىڭ كەس-پىي خەنزۇ تىلىنى ئۆگىنىشتىكى جىددىي ئېھتىياجىنى قاندۇرۇپ، خەنزۇ تىلىنى توغرا چۈشىنىشى ۋە ئىشلىتىشىگە ياردەم بېرىدۇ. قوللىنىدىكى بۇ لۇغەت بۇنىڭ ئىچىدىكى «خەنزۇچە - ئۇيغۇرچە ئۇچۇر تېخنىكىسى لۇغەتى» بولۇپ، لۇغەتكە دۆلەت تىلى - يېزىق كومىتېتى تەمىنلىگەن خەنزۇچە قېلىپلاشتۇرۇلغان

ئاتالغۇلار ئىچىدىن ئەڭ كۆپ ئۇچرايدىغان ئاساسلىق 23 مىڭ
ئاتالغۇ كىرگۈزۈلدى.

لۇغەت تۈزۈش يۇقىرى تېخنىكا ۋە بىلىم تەلەپ قىلىدىغان
خىزمەت بولغاچقا، بۇ بىر يۈرۈش لۇغەتنى شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى -
تى ئۇچۇر ئىلمى ۋە قۇرۇلۇش ئىنستىتۇتىنىڭ پروفېسسورى
مىرشات لېتىپ باش بولۇپ، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ئالىي
مەكتەپ ۋە ئوتتۇرا - باشلانغۇچ مەكتەپلەردىكى بىرىنچى سەپتە
ئوقۇتۇش خىزمىتى بىلەن شۇغۇللىنىۋاتقان مول تەجرىبىلىك،
تايانچ ئوقۇتقۇچىلار بىلەن بىرلىكتە تۈزۈپ چىقتى.

شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى ئۇچۇر ئىلمى ۋە قۇرۇلۇش
ئىنستىتۇتىنىڭ پروفېسسورى، دوكتور ئەسقەر ھەمدۇللا بۇ
لۇغەتنى تەپسىلىي كۆرۈپ چىقتى ھەم ئىلمىي جەھەتتە كەسپكە
لايىقلاشتۇرۇپ بېكىتتى.

بۇ بىر يۈرۈش لۇغەتلەر ئالىي مەكتەپلەر ۋە ئوتتۇرا -
باشلانغۇچ مەكتەپلەردىكى ئوقۇتقۇچى - ئوقۇغۇچىلارنىڭ قوش
تىللىق ئوقۇ - ئوقۇتۇشىدىكى يېتەكچى قورالى، كەسىپداشلار،
جۈملىدىن كەڭ ئوقۇرمەنلەرنىڭ پايدىلىنىش قورالى بولالايدۇ.

2007 - يىلى 11 - ئاي

خەنزۇ تىلىنىڭ ترانسكرىپسىيەلىك بوغۇملىرى

بويىچە ئاچقۇچ

汉语拼音音节索引

A		chai.....45	
a.....1		chan.....46	
an.....1		chang.....46	
B		chao.....47	
ba.....4		che.....49	
bai.....4		chen.....49	
ban.....4		cheng.....49	
bang.....6		chi.....54	
bao.....6		chong.....55	
bei.....10		chou.....58	
ben.....12		chu.....58	
beng.....13		chuan.....62	
bi.....13		chuang.....67	
bian.....15		chui.....68	
biao.....21		chun.....68	
bie.....26		ci.....68	
bing.....26		cong.....75	
bo.....28		cu.....75	
bu.....29		cun.....76	
C		cuo.....80	
ca.....35		D	
cai.....35		da.....83	
can.....36		dai.....85	
cao.....37		dan.....88	
ce.....40		dang.....93	
cen.....42		dao.....94	
ceng.....42		de.....95	
cha.....43		deng.....95	

汉语拼音音节索引

di.....	96	gei.....	171
dian.....	101	geng.....	172
diao.....	109	gong.....	172
die.....	111	gou.....	179
ding.....	111	gu.....	179
dliu.....	114	gua.....	182
dong.....	114	guai.....	183
dou.....	116	guan.....	183
du.....	116	guang.....	185
duan.....	119	gui.....	189
dui.....	122	gun.....	190
dun.....	124	guo.....	190
duo.....	124		
		H	
E		ha.....	193
e.....	131	hai.....	193
er.....	131	han.....	193
		hang.....	195
F		hao.....	196
fa.....	134	he.....	197
fan.....	136	hei.....	198
fang.....	140	heng.....	198
fei.....	142	hong.....	199
fen.....	146	hou.....	201
feng.....	152	hu.....	202
fou.....	153	hua.....	205
fu.....	153	huai.....	205
		huan.....	205
G		hui.....	209
ga.....	165	hun.....	212
gai.....	165	huo.....	213
gan.....	165		
gang.....	167	J	
gao.....	167	ji.....	215
ge.....	169		
gen.....	171		

jia.....	231	lei.....	295
jian.....	234	leng.....	297
jiang.....	243	li.....	297
jiao.....	244	lian.....	299
jie.....	249	liang.....	304
jin.....	258	liao.....	304
jing.....	260	lie.....	304
ju.....	264	lin.....	305
ju.....	264	ling.....	305
juan.....	267	liu.....	307
jue.....	268	lou.....	308
jun.....	269	lu.....	308
		lǔ.....	309
	K	luan.....	309
ka.....	271	lun.....	309
kai.....	272	luo.....	309
kang.....	275		
kao.....	275		M
ke.....	275	ma.....	314
ken.....	280	mai.....	314
kong.....	280	man.....	316
kou.....	288	mang.....	316
ku.....	288	mao.....	316
kua.....	289	mei.....	316
kuai.....	289	men.....	317
kuan.....	292	meng.....	318
kuang.....	292	mi.....	318
kui.....	292	mian.....	319
kun.....	293	miao.....	320
kuo.....	293	min.....	320
		ming.....	320
	L	mo.....	323
la.....	295	mu.....	326
lan.....	295		
lao.....	295		

N		quan.....	358
na.....	329	que.....	360
nai.....	329	qun.....	360
nei.....	329	R	
neng.....	332	rao.....	362
ni.....	332	re.....	362
niu.....	333	ren.....	363
O		ri.....	365
ou.....	334	rong.....	366
P		rou.....	367
pai.....	336	ru.....	367
pan.....	337	ruan.....	368
pang.....	337	S	
pao.....	338	san.....	371
pei.....	338	sao.....	372
pen.....	338	se.....	373
peng.....	339	shai.....	373
pi.....	339	shan.....	373
pian.....	339	shang.....	375
piao.....	340	she.....	376
pin.....	341	shen.....	379
ping.....	342	sheng.....	379
po.....	344	shi.....	381
pu.....	345	shou.....	391
Q		shu.....	393
qi.....	346	shua.....	408
qian.....	348	shuai.....	408
qiang.....	350	shuan.....	408
qiao.....	351	shuang.....	409
qie.....	351	shui.....	413
qing.....	351	shun.....	413
qiu.....	354	shuo.....	415
qu.....	355	si.....	415

song	417
sou	417
su	417
suan	418
sui	420
sun	421
suo	421

T

ta	424
tai	424
tan	424
tao	425
te	425
ti	426
tian	427
tiao	428
tie	430
ting	431
tong	431
tou	439
tu	440
tui	443
tun	444
tuó	444

W

wai	446
wan	448
wang	449
wei	452
wen	461
weng	467
wo	467
wu	467

X

xi	474
xia	479
xian	480
xiang	486
xiao	491
xie	494
xin	496
xing	500
xiu	501
xu	502
xuan	503
xue	505
xun	505

Y

ya	509
yan	510
yang	511
yao	512
ye	512
yi	514
yin	519
ying	522
yong	525
you	528
yu	531
yuan	537
yue	542
yun	542

Z	
za.....	545
zai.....	545
zan.....	547
zao.....	547
ze.....	548
zeng.....	548
zha.....	549
zhai.....	549
zhan.....	549
zhang.....	551
zhao.....	551
zhe.....	552
zhen.....	552
zheng.....	554
zhi.....	558
zhong.....	567
zhou.....	573
zhu.....	573
zhuai.....	579
zhuang.....	582
zhui.....	584
zhun.....	585
zhuo.....	585
zi.....	585
zong.....	600
zou.....	602
zu.....	602
zui.....	605
zuo.....	607

خەنزۇچە خەت بويىچە ئاچقۇچ

汉字索引

A	备	10	拔	28	ce	程	50	ci
a	背	11	波	28	测	40	chl	词
阿	倍	11	玻	29	策	42	迟	54
an	被	11	播	29	cen	持	54	磁
安	ben		博	29	参	42	尺	54
鞍	奔	12	薄	29	ceng	chong	从	75
按	本	12	bu		层	42	充	55
暗	beng		补	29	cha	冲	55	粗
B	崩	13	捕	30	差	43	重	55
ba	bi		不	30	插	43	chou	簇
八	比	13	布	32	查	44	抽	58
bal	笔	14	步	33	chal	畴	58	cun
百	闭	14	部	34	拆	45	chu	存
ban	臂	14	C		chan	出	58	错
斑	blan		ca		掺	46	初	59
搬	边	15	擦	35	产	46	除	60
板	编	15	cal		颤	46	处	61
版	扁	19	材	35	chang	储	61	大
半	变	19	财	35	长	46	触	61
bang	便	21	裁	35	常	47	chuan	代
帮	辨	21	采	35	场	47	穿	62
绑	blao		彩	35	chao	传	63	待
bao	标	21	菜	36	超	47	串	66
包	表	25	can		che	chuang	单	88
饱	ble		参	36	彻	49	窗	67
保	别	26	残	37	chen	创	68	dang
报	bing		cao		衬	49	chul	档
曝	并	26	操	37	cheng	垂	68	dao
bel	病	28	槽	40	成	49	chun	导
贝	bo		草	40	乘	50	纯	68
								倒
								95

汉字索引

de	读 116	防 140	附 160	更 172	龟 189
得 95	度 119	仿 140	复 161	gong	规 189
deng	镀 119	访 141	副 163	工 172	硅 190
登 95	duan	放 141	赋 163	弓 174	轨 190
等 95	端 119	fei	傅 163	公 174	gun
di	短 120	飞 142	覆 164	功 176	滚 190
低 96	段 121	非 142	G	供 177	guo
笛 97	断 121	菲 146	ga	共 177	国 190
抵 97	dul	废 146	伽 165	gou	过 190
底 97	堆 122	费 146	gal	沟 179	H
地 98	队 122	fen	改 165	钩 179	ha
递 100	对 122	分 146	概 165	构 179	哈 193
第 100	dun	粉 152	gan	gu	hai
dian	钝 124	feng	干 165	估 179	海 193
典 101	duo	风 152	甘 166	谷 179	han
点 101	多 124	封 152	杆 166	骨 179	含 193
电 102	E	峰 152	赶 166	鼓 179	函 193
diao	e	冯 153	感 166	固 179	涵 194
调 109	额 131	缝 153	gang	故 181	汉 194
掉 110	er	fou	刚 167	顾 182	hang
die	二 131	否 153	gao	gua	行 195
跌 111	F	fu	高 167	挂 182	航 196
迭 111	fa	敷 153	稿 169	gual	hao
叠 111	发 134	伏 153	ge	拐 183	毫 196
ding	罚 135	服 153	割 169	guan	号 197
顶 111	法 135	俘 154	格 169	关 183	耗 197
定 111	fan	浮 154	隔 170	观 184	he
diu	翻 136	符 156	个 170	管 184	合 197
丢 114	繁 136	幅 157	gel	惯 185	何 197
dong	反 136	辐 157	给 171	guang	和 198
动 114	返 139	辅 157	gen	光 185	核 198
dou	范 139	父 159	根 171	广 189	盒 198
抖 116	fang	付 159	跟 171	gui	赫 198
独 116	方 140	负 159	geng	归 189	hei

黑	198	灰	209	ja		旧	264	刻	280		
heng		恢	209	加	231	阶	249	客	280		
亨	198	辉	209	夹	233	接	250	ju	课	280	
恒	198	回	209	家	233	节	253	局	264	ken	
横	199	汇	211	假	233	杰	254	矩	265	肯	280
hong		会	212	价	234	结	254	巨	266	kong	
红	199	hun		架	234	捷	256	句	266	空	280
宏	199	混	212	jan		截	256	拒	267	孔	283
hou		huo		尖	234	解	256	具	266	控	284
后	201	活	213	间	234	介	257	距	266	kou	
厚	202	火	213	监	235	界	257	锯	266	口	288
候	202	或	213	兼	236	借	257	聚	266	ku	
hu		霍	214	检	237		jin	juan		库	288
呼	202	J		减	240	金	258	卷	267	kua	
忽	203	ji		剪	240	紧	258	jue		跨	289
弧	203	击	215	简	240	进	258	决	268	kual	
互	203	机	215	建	241	近	259	绝	268	会	289
护	205	奇	217	剑	241	浸	260	jun		块	289
hua		积	217	鉴	241	禁	260	均	269	快	291
滑	205	基	217	键	242		jing	K		kuan	
化	205	畸	221	箭	243	经	260	ka		宽	292
划	205	激	221	jiang		晶	261	卡	271	kuang	
画	205	级	221	降	243	精	261	kal		框	292
话	205	极	221	jiao		井	261	开	272	kul	
hual		即	222	交	244	景	262	kang		窥	292
坏	205	棘	222	胶	247	警	262	抗	275	魁	292
huan		集	222	焦	247	径	262	kao		馈	292
还	205	几	223	角	247	净	262	考	275	kun	
环	206	计	223	绞	248	竞	262	拷	275	捆	293
缓	207	记	228	脚	248	静	262	ke		kuo	
幻	208	技	230	矫	248	镜	263	科	275	扩	293
换	208	继	230	校	248		ju	可	275	括	294
唤	209	寄	231	教	249	纠	264	克	280	L	
hul										la	

汉字索引

拉	295	lin	man	明	321	耦	335	ping	
lan		邻	305	满	316	命	321	P	平 342
栏	295	临	305	慢	316	mo		pal	评 343
蓝	295	ling		漫	316	模	323	排	336 屏 344
lao		灵	305	mang		磨	326	派	336 瓶 344
老	295	铃	306	忙	316	抹	326	pan	po
lei		零	306	盲	316	末	326	盘	337 珀 344
累	295	领	307	mao		莫	326	判	337 破 344
类	296	令	307	冒	316	墨	326	pang	pu
leng		liu		mel		mu		旁	337 普 345
冷	297	流	307	枚	317	母	326	pao	曝 345
li		六	308	媒	317	目	326	抛	338 Q
离	297	lou		每	317	N		跑	338 qi
里	298	漏	308	美	317	na		泡	338 七 346
理	298	lu		味	317	纳	329	pei	期 346
历	298	录	308	men		nal		配	338 齐 346
立	298	路	308	门	317	奈	329	pen	奇 346
利	298	lü		meng		耐	329	喷	338 启 346
例	298	滤	309	蒙	318	nei		peng	起 347
隶	299	luan		mi		内	329	膨	339 气 348
lian		乱	309	迷	318	neng		碰	339 汽 348
连	299	lun		米	318	能	332	pi	qian
联	301	轮	309	密	318	ni		批	339 千 348
链	302	luo		幂	319	拟	332	皮	339 迁 348
liang		罗	309	mian		逆	333	匹	339 前 349
良	304	逻	310	免	319	niu		plan	钳 350
两	304	螺	313	面	319	牛	333	偏	339 欠 350
亮	304	裸	313	miao		扭	333	片	340 嵌 350
量	304	M		描	320	钮	333	piao	漂 340 qiang
liao		ma		秒	320	O		票	341 强 350
聊	304	马	314	min		ou		pin	抢 351
lie		码	314	敏	320	欧	334	拼	341 qiao
列	304	mai		ming		偶	334	频	341 桥 351
		脉	314	名	320				

切	351	qie	认	364	设	376	适	391	shun	踏	424	
			任	364	射	378	室	391	顺	413	tai	
		qing	ri		shen		释	391	瞬	414	台	424
轻	351		日	365	伸	379	shou		shuo	太	424	
倾	351		rong		深	379	收	391	说	415	tan	
清	352		容	366	神	379	手	392	si	弹	424	
情	353		熔	367	审	379	守	392	私	415	探	424
请	353		冗	367	甚	379	首	392	死	415	碳	424
		qiu	rou		渗	379	寿	392	四	416	tao	
求	354		柔	367	sheng		受	392	伺	416	套	425
球	355		ru		升	379	授	392	song		te	
		qu	入	367	生	379	售	392	松	417	特	425
区	355		ruan		声	380	shu		送	417	ti	
曲	356		软	368	省	380	书	393	sou		梯	426
驱	356		S		剩	381	梳	393	搜	417	提	426
趋	356		san		shi		输	393	su		体	427
取	356		三	371	失	381	属	397	素	417	替	427
去	357		散	372	施	381	鼠	397	速	417	tian	
		quan	sao		湿	381	术	397	宿	418	天	427
权	358		扫	372	十	381	束	397	塑	418	添	427
全	358		se		时	382	树	397	suan		填	427
		que	色	373	识	385	竖	398	算	418	tiao	
缺	360		shal		实	385	数	398	sui		条	428
确	360		筛	373	拾	388	shua		随	420	调	429
		qun	shan		矢	388	刷	408	隧	420	挑	430
群	360		删	373	使	388	shual		损	421	跳	430
		R	栅	374	始	388	衰	408	sun		tie	
		rao	闪	374	示	388	shuan		suo		铁	430
扰	362		扇	374	世	389	shuang		缩	421	ting	
绕	362		shang		市	389	双	409	所	422	停	431
		re	商	375	事	389	shuang		索	422	tong	
热	362		上	375	试	389	shul		锁	423	通	431
		ren	she		视	390	水	413	T		同	437
人	363		舍	376					ta		铜	439